

METODOLOGIA
de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate
pentru serviciul de transport al energiei electrice

Secțiunea 1.

DISPOZIȚII GENERALE

1. Metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al energiei electrice (în continuare Metodologie) este elaborată în corespundere cu prevederile Legii nr. 107 din 27 mai 2016 cu privire la energia electrică (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 193-203, art. 413*).

2. Metodologia în cauză stabilește:

- a) structura și modul de determinare a cheltuielilor și veniturilor reglementate;
- b) metoda de calculare a rentabilității activelor materiale pe termen lung;
- c) modul de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor;
- d) modul de ajustare a tarifelor pentru perioada de valabilitate a Metodologiei.

3. Mecanismul aplicat la determinarea și reglementarea tarifelor se bazează pe principiul corespunderii tarifelor următoarelor criterii:

- a) asigurarea stabilității, fiabilității, securității și a eficienței funcționării rețelelor electrice de transport și livrărilor de energie electrică către consumatori;
- b) acoperirea cheltuielilor minime necesare pentru desfășurarea normală a activității reglementate și protecția mediului ambiant, cu utilizarea eficientă a capacităților de producție;
- c) efectuarea unei activități eficiente și profitabile, ceea ce ar oferi operatorului sistemului de transport posibilitatea de a-și recupera mijloacele financiare investite în dezvoltarea, modernizarea și reconstrucția rețelei electrice de transport.

4. Prezenta Metodologie prevede stabilirea următoarelor tarife reglementate:

- a) tariful pentru serviciul de transport al energiei electrice (*TFt*) prin ansamblul rețelelor electrice de transport ale operatorului sistemului de transport, cu excepția energiei electrice transportate exclusiv prin rețelele electrice de transport de tensiunea 400 kV;
- b) tariful pentru serviciul de transport al energiei electrice (*TFe*) exclusiv prin rețelele electrice de interconexiune de tensiunea 400 kV.

Secțiunea 2.

DETERMINAREA VENITURILOR REGLEMENTATE

5. Nivelul tarifelor aplicate trebuie să asigure obținerea de către operatorul sistemului de transport a veniturilor strict necesare pentru acoperirea costurilor minime aferente prestării serviciului de transport al energiei electrice și obținerea unei marje rezonabile de profit (rentabilitate).

Venitul total reglementat al operatorului sistemului de transport se determină conform formulei:

$$VRT_j = VRT_{tj} + VRT_{ej}, \quad (1)$$

unde:

VRT_j – venitul total reglementat al operatorului sistemului de transport în anul “j”;

VRT_{tj} – venitul reglementat al operatorului sistemului de transport necesar de a fi obținut în anul „j” de la prestarea serviciului de transport al energiei electrice, cu excepția serviciului de transport al energiei electrice transportate exclusiv prin rețelele electrice de transport de tensiunea 400 kV:

$$VRT_{tj} = VRT_{aj} + (1-k) \times VRT_{bj}, \quad (2)$$

unde:

VRT_{aj} – venitul reglementat al operatorului sistemului de transport necesar de a fi obținut în anul „j” de la prestarea serviciului de transport al energiei electrice prin ansamblul rețelelor electrice de transport, cu excepția serviciului de transport al energiei electrice transportate prin rețelele electrice de transport de tensiunea 400 kV (rețeaua de categoria „A”);

VRT_{bj} – venitul reglementat al operatorului sistemului de transport necesar de a fi obținut în anul „j” de la prestarea serviciului de transport al energiei electrice prin rețelele electrice de transport de tensiunea 400 kV (rețeaua de categoria „B”);

k – raportul dintre volumul energiei electrice transportate exclusiv doar prin rețelele electrice de tensiunea 400 kV către volumul total al energiei electrice transportate prin rețelele electrice de tensiunea 400 kV:

$$k = \frac{ET_{ej}}{ET_{bj}} \quad (3)$$

unde:

ET_{ej} – cantitatea energiei electrice transportate în anul „j” exclusiv doar prin rețelele electrice de tensiunea 400 kV;

ET_{bj} – cantitatea totală a energiei electrice transportate în anul „j” prin rețelele electrice de tensiunea 400 kV.

VRT_{ej} – venitul reglementat al operatorului sistemului de transport necesar de a fi obținut în anul „j” de la prestarea serviciului de transport al energiei electrice, transportate exclusiv doar prin rețelele electrice de transport de tensiunea 400 kV, care se determină conform formulei:

$$VRT_{ej} = k \times VRT_{bj}, \quad (4).$$

Secțiunea 3.

DETERMINAREA TARIFELOR REGLEMENTATE

6. Tariful pentru serviciul de transport al energiei electrice prin rețelele electrice de transport cu excepția energiei electrice transportate exclusiv doar prin rețelele electrice de transport de tensiunea 400 kV se determină în baza formulei:

$$TF_{tj} = \frac{VRT_{tj}}{ET_{tj}} = \frac{VRT_{aj} + (1-k) \times VRT_{bj}}{ET_{tj}} = \frac{(CRT_{aj} + RT_{aj}) + (1-k) \times (CRT_{aj} + RT_{aj})}{ET_{tj}}, \quad (5)$$

unde:

ET_{tj} – cantitatea energiei electrice transportate în anul „j” prin ansamblul rețelelor electrice de transport, cu excepția cantității de energie electrică transportate exclusiv doar prin rețelele electrice de transport de tensiunea 400 kV;

CRT_{aj} – costurile reglementate ale operatorului sistemului de transport aferente prestării serviciului de transport al energiei electrice prin rețelele electrice de transport de categoria „A” în anul „j”;

RT_{aj} – rentabilitatea (profitul) totală reglementată a operatorului sistemului de transport aferentă prestării serviciului de transport al energiei electrice prin rețelele electrice de transport de categoria „A” în anul „j”.

7. Tariful pentru serviciul de transport al energiei electrice exclusiv doar prin rețelele electrice de interconexiune de tensiunea 400 kV se determină în baza formulei:

$$TF_{ej} = \frac{VRT_{ej}}{ET_{ej}} = \frac{k \times VRT_{bj}}{ET_{ej}} = \frac{k \times (CRT_{bj} + RT_{bj})}{ET_{ej}}, \quad (6)$$

unde:

CRT_{bj} – costurile reglementate ale operatorului sistemului de transport aferente prestării serviciului de transport al energiei electrice prin rețelele electrice de transport de categoria „B” în anul „j”;

RT_{bj} – rentabilitatea (profitul) totală reglementată a operatorului sistemului de transport aferentă prestării serviciului de transport al energiei electrice prin rețelele electrice de transport de categoria „B” în anul „j”.

8. Prezenta Metodologie prevede că la stabilirea tarifelor cantitatea de energie electrică planificată de a fi transportată în anul de gestiune prin rețelele electrice de transport se determină ca diferența dintre cantitatea energiei electrice intrate în rețeaua de transport și consumul tehnologic de energie electrică în rețeaua de transport (nivelul normativ aprobat de Agenție). Consumul tehnologic de energie electrică se determină în conformitate cu Instrucțiunea pentru calcularea consumului tehnologic de energie electrică în rețelele electrice, aprobată prin Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRE nr. 190 din 30 august 2005 (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr. 139-141, art. 457*). Cantitatea energiei electrice real transportată în anul de gestiune se determină în baza datelor indicațiilor echipamentelor de măsurare, conform prevederilor Regulilor pieței energiei electrice aprobate de Agenție.

În cazul în care consumul tehnologic de energie electrică real înregistrat în anul de gestiune va fi mai mare decât cel normativ, operatorul sistemului de transport va prezenta în adresa Agenției o informație amplă referitor la factorii, care au influențat asupra depășirii consumului normativ aprobat.

Secțiunea 4.

DETERMINAREA CONSUMURILOR ȘI CHELTUIELILOR, CARE SE INCLUD ÎN COSTURILE REGLEMENTATE

9. Reieșind din procesul tehnologic, specificul și structura rețelei electrice de transport, și bazându-se pe prevederile SNC, prezenta Metodologia stabilește, că la determinarea costurilor reglementate ale operatorului sistemului de transport (CRT) se includ următoarele cheltuieli:

- a) cheltuielile privind amortizarea imobilizărilor corporale și necorporale (CAI);
- b) cheltuielile operaționale reglementate (COR);

c) devierile tarifare (DV_{j-1}). Aceste devieri, pozitive sau negative, care trebuie luate în calculul tarifului anului „j”, rezultă din diferența dintre parametrii planificați la stabilirea tarifelor și cei reali înregistrați în perioada precedentă de reglementare „j-1”. Devierile tarifare se determină în baza diferenței parvenite în perioada precedentă de la modificarea reală a următorilor parametri față de cei aplicați la stabilirea tarifului: cantitatea de energie electrică transportată, indicii de ajustare a costurilor

de bază, profitul determinat în baza realizării planului investițional anual, modificarea costurilor din cauza factorilor obiectivi.

Astfel, costurile reglementate ale operatorului sistemului de transport în anul „j” sunt egale cu:

$$CRT_j = CAI_j + COR_j \pm DV_{j-1}, \quad (7)$$

Consumurile și cheltuielile reglementate ale operatorului sistemului de transport se determină separat pentru:

serviciul de transport al energiei electrice prin ansamblul rețelelor electrice de transport de categoria „A”;

serviciul de transport al energiei electrice prin rețelele electrice de transport de categoria „B”.

10. Cheltuielile privind amortizarea imobilizărilor corporale și necorporale (*CAI*) aferente activității reglementate desfășurate de către operatorul sistemului de transport în fiecare an de reglementare „j” se determină conform formulei:

$$CAI_j = \sum_{i=1}^k \frac{VI_{ij}}{DVi}, \quad (8)$$

unde:

VI_{ij} – costul de intrare a imobilizărilor corporale și necorporale de categoria „i” în anul „j”. La calcularea amortizării imobilizărilor corporale și necorporale în costul de intrare a activelor nu se include valoarea imobilizărilor corporale și necorporale conservate, aflate în curs de execuție, date în locațiune, imobilizărilor finanțate din donații, transmise operatorului cu titlu gratuit sau la deservire tehnică, neutilizate în activitatea reglementată, a obiectelor locative, de menire social-culturală și altor imobilizări care nu sunt destinate serviciului de transport al energiei electrice, imobilizări finanțate de către bugetele de stat și locale, de agenți economici sau de către consumatori finali. De asemenea, nu se include în calculul amortizării imobilizărilor corporale și necorporale amortizabile costul de intrare a imobilizărilor corporale și necorporale date în exploatare în afara planurilor investiționale aprobate de Agenție;

DVi - durata de utilizare utilă a imobilizărilor corporale și necorporale amortizabile de categoria „i”, care trebuie să corespundă duratei de viață reale a activului. Totodată, această durată de utilizare utilă nu poate fi mai mică decât durata indicată în Catalogul mijloacelor fixe și activelor nemateriale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 338 din 21. 03. 2003. Grupele de categorii „i” se formează prin gruparea imobilizărilor corporale și necorporale cu durată de utilizare identică din punct de vedere economic.

În cazul reevaluării imobilizărilor corporale și necorporale amortizabile, Metodologia prevede că valoarea maximă de creștere a amortizării în urma reevaluării, acceptabilă în tarif, se coordonează în prealabil cu Agenția și nu va depăși valoarea cumulativă a indicelui prețurilor în industria construcțiilor înregistrat în perioada de la anul reevaluării precedente și până în anul în care se efectuează reevaluarea curentă, publicat anual de Biroul National de Statistică al Republicii Moldova. De asemenea, în cazul reevaluării, nu se admite includerea în calculul tarifului a amortizării activelor, valoarea de restabilire a cărora deja a fost depreciată prin tarif.

Valoarea amortizării mijloacelor fixe de producție ce țin nemijlocit de activitatea de transport al energiei electrice se determină separat pe fiecare categorie de rețele electrice de transport și, la determinarea tarifelor, se include în costul serviciului respectiv în dependență de categoria rețelelor utilizate în prestarea serviciului de transport al energiei electrice și cantitatea de energie electrică

transportată prin aceste rețele electrice. Amortizarea celorlalte mijloace fixe (de sistem, de ordin administrativ, sau care nu pot fi atribuite în mod direct la una sau altă categorie de rețea), se reflectă în costul serviciilor respective proporțional valorii de bilanț a activelor aferente nemijlocit fiecărui tip de rețea electrică de transport în parte (de categoria „A” și de categoria „B”).

11. Cheltuielile operaționale reglementate (COR_j) ale operatorului sistemului de transport a energiei electrice cuprind:

- a) consumurile materiale (CM_j);
 - b) cheltuielile de întreținere și exploatare a rețelelor electrice de transport și altor mijloace fixe de producție (CIE_j);
 - c) cheltuielile cu personalul încadrat în activitatea de transport al energiei electrice (CRM_j);
 - d) cheltuielile administrative (CGA_j);
 - e) costul energiei electrice procurate pentru acoperirea consumului tehnologic de energie electrică în rețelele electrice de transport (CE_j);
 - f) alte cheltuieli operaționale (CA_j).
- În așa mod:

$$COR_j = CM_j + CIE_j + CRM_j + CGA_j + CE_j + CA_j \quad (9).$$

12. Cheltuielile materiale (CM_j) cuprind cheltuielile legate de procurarea materialelor, pieselor de schimb, tuturor tipurilor de energie, combustibil, carburanți, lubrifianți, și alte resurse materiale necesare pentru asigurarea procesului tehnologic, întreținerea, exploatarea și reparația rețelelor electrice de transport și alte mijloace fixe cu destinație productivă, de întreținere și exploatare a mijloacelor fixe de producție ale unităților auxiliare ale întreprinderii (deservire, reparații, control, de telecomunicații, îndeplinirea normelor ecologice, de securitate, sanitare și de igienă, menținerea curățeniei și ordinii în unitățile de producție) în conformitate cu SNC 3 „Componenta consumurilor și cheltuielilor întreprinderii”. Cheltuielile materiale se determină pentru primul an de valabilitate a Metodologiei – anul de bază (CM_0) reieșind din cantitatea fiecărui tip de material necesar, determinată în baza normelor de consum și a analizei materialelor, pieselor de schimb, aparatelor, instrumentelor, mijloacelor de protecție personală și a utilajului de dispecerat utilizate în perioada precedentă de reglementare, pentru întreținerea și pentru exploatarea rețelelor electrice de transport în conformitate cu cerințele tehnice de exploatare și cu planurile de deservire tehnică și reparație a mijloacelor fixe, și reieșind din prețurile minime de pe piață. Aceste cheltuieli se determină de operatorul sistemului de transport, se examinează și se aprobă de către ANRE ca fiind consumuri de bază pentru toată perioada de valabilitate a Metodologiei. Pentru fiecare an „j” cheltuielile materiale se actualizează în conformitate cu următoarea formulă:

$$CM_j = CM_0 \times \prod [(1 + IPCD_j - X_1) \times (1 + \Delta LR_j)] \times \left(\frac{LeiD_j}{LeiD_{j-1}} \right), \quad (10)$$

unde:

$IPCD_j$ – indicele prețurilor cu amănuntul al SUA în anul „j”, publicat de către Departamentul Muncii al Statelor Unite ale Americii;

X_1 – indicele de creștere a eficienței, destinat reducerii costurilor de transport al energiei electrice. Acest indice este stabilit constant pentru toată perioadă de valabilitate a Metodologiei în proporție de 20% din indicele prețului de consum al SUA, adică $X_1 = 0,2 \times IPCD_j$;

$LeiD_j$ – rata medie de schimb a monedei naționale față de dolarul SUA în anul „j”, publicată de către Banca Națională a Moldovei;

ΔLR_j – modificarea lungimii rețelelor electrice de transport în anul „j” față de anul „j-1”, care se determină conform formulei:

$$\Delta LR_j = \frac{LR_j - LR_{j-1}}{LR_{j-1}}, \quad (11)$$

unde:

LR_j – lungimea totală a rețelelor electrice de transport la finele anului de reglementare „j”;

LR_{j-1} – lungimea totală a rețelelor electrice de transport la finele anului de reglementare „j-1”.

13. Cheltuielile de exploatare și întreținere a rețelelor electrice de transport și altor mijloace fixe de producție (CIE_j) includ: plățile pentru serviciile prestate de terțe părți pentru verificarea, deservirea tehnică, întreținerea, exploatarea și reparația rețelelor electrice de transport, mijloacelor fixe ale serviciului central de dispecerat, stațiilor electrice, punctelor de reglare și măsurare energie electrică, clădirilor, construcțiilor, mijloacelor de transport, mijloacelor tehnice de dirijare, comandă, comunicații și semnalizare, aparatelor de măsurare și control, instalațiilor de protecție și securitate, sistemelor de automatizare, instalațiilor electrice și altor mijloace fixe de producție aferente activității de transport al energiei electrice. Cheltuielile de întreținere și exploatare se calculează pentru primul an de valabilitate a Metodologiei – anul de bază (CIE_0), și se determină în baza devizelor de cheltuieli aprobate, prețurilor pe piață, și contractelor încheiate cu terțe părți pentru efectuarea lucrărilor sus-menționate. Aceste consumuri se determină de operatorul sistemului de transport, se examinează și se aprobă de către ANRE ca fiind cheltuieli de bază pentru toată perioada de valabilitate a Metodologiei. Pentru fiecare an următor „j”, cheltuielile în cauză se actualizează în conformitate cu următoarea formulă:

$$CIE_j = CIE_0 \times \prod (1 + IPCM_j - X_2), \quad (12)$$

unde:

$IPCM_j$ – indicele prețurilor de consum din Republica Moldova în anul „j”, publicat de către Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova;

X_2 – indicele de creștere a eficienței pentru reducerea costurilor de transport al energiei electrice.

Acest indice este stabilit constant pentru toată perioadă de valabilitate a Metodologiei în proporție de 20% din indicele prețului de consum din Republica Moldova, adică $X_2 = 0,2 \times IPCM_j$.

14. Cheltuielile cu personalul (CRM_j) includ cheltuielile titularului de licență nemijlocit legate de retribuirea muncii personalului de producere, cheltuielile legate de contribuțiile pentru asigurările sociale și cele medicale. Cheltuielile cu personalul se determină pentru primul an de valabilitate a Metodologiei – anul de bază (CRM_0) reieșind din numărul personalului de lucru nemijlocit încadrat în procesul de întreținere, exploatare și reparație a rețelelor de transport, utilajului de dispecerat și altor mijloace fixe destinate serviciului de transport, quantumul minim garantat al salariului în sectorul real, nivelul de calificare a personalului, regimul și condițiile de muncă, primelor și altor plăți în conformitate cu Codul muncii, aprobat prin Legea nr.154-XV din 28 martie 2003 (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr.159-162, art.648*), Legea salarizării nr.847-XV din 14 februarie 2002 (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr.50-52, art.336*) și Hotărîrea Guvernului nr. 152 din 19 februarie 2004 „Cu privire la quantumul sporului de compensare pentru munca prestată în condiții nefavorabile” (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr.39-41, art.299*) și alți factori relevanți ramurii. Cheltuielile legate de contribuțiile pentru asigurările sociale și medicale sînt determinate reieșind din tarifele și primele stabilite prin lege. Aceste consumuri se determină de operatorul sistemului de transport, se examinează și se aprobă de către ANRE ca fiind cheltuieli de bază pentru toată perioada de valabilitate a Metodologiei. Pentru fiecare următor an „j”, cheltuielile în cauză se actualizează în conformitate cu următoarea formulă:

$$CRM_j = CRM_0 \times \prod [(1 + IPCM_j - X_2) \times (1 + \Delta LR_j)], \quad (13)$$

15. În majoritatea cazurilor, cheltuielile materiale, cheltuielile de exploatare și întreținere precum și cheltuielile cu personalul nu pot fi determinate separat pentru fiecare categorie de rețea, astfel, Metodologia prevede repartizarea acestora pe fiecare tip de rețea proporțional valorii de bilanț a activelor nemijlocit aferente tipului respectiv de rețea („A” sau „B”).

16. Cheltuielile administrative (CGA_j) cuprind toate cheltuielile aferente activității aparatului de conducere, subdiviziunilor generale și administrative ale întreprinderii, cheltuielile întreprinderii cu caracter general și administrativ și anume: serviciile bancare, consultative, juridice, de audit, poștale, telecomunicații, de întreținere și exploatare a stațiilor de telefoane, comutatoarelor, faxurilor, instalațiilor de dispecherat, de radio și alte tipuri de telecomunicații utilizate pentru administrare, tipografice, cheltuielile pentru procurarea rechizitelor de birou, formularelor de evidență, de rapoarte, pentru pregătirea și reciclarea cadrelor, tehnica securității, pază, plata pentru arenda curentă, retribuirea personalului administrativ și comercial, uzura mijloacelor fixe cu destinație comercială, generală și administrativă, alte cheltuieli în conformitate cu SNC 3 „Componenta consumurilor și cheltuielilor întreprinderii”. Cheltuielile aferente retribuirii personalului administrativ și comercial se determină conform principiului descris în p. 14. Aceste cheltuieli se determină de către operatorul sistemului de transport pentru primul an de valabilitate a Metodologiei, anul de bază (CGA_0), se aprobă de ANRE pentru toată perioada de valabilitate a Metodologiei și, în fiecare an următor „j”, se actualizează în conformitate cu formula:

$$CGA_j = CGA_0 \times \prod (1 + CGA_j - X_2), \quad (14)$$

17. Costul energiei electrice procurate pentru acoperirea consumului tehnologic de energie electrică în rețelele electrice de transport se determină conform formulei:

$$CE_j = CTE_j \times PE_j \quad (15),$$

unde:

CTE_j – consumul tehnologic de energie electrică în rețelele electrice de transport, acceptat de Agenție, în scopuri tarifare, pentru anul de reglementare „j”. Consumul tehnologic de energie electrică în fiecare an de reglementare „j” se determină ca diferența dintre cantitatea de energie electrică măsurată la punctele de intrare în rețelele electrice de transport și cantitatea de energie electrică măsurată la punctele de ieșire din rețelele electrice de transport. În cazul în care această diferență este mai mare decât nivelul normativ, aprobat de Agenție în conformitate cu Instrucțiunea pentru calcularea consumului tehnologic de energie electrică în rețelele electrice, indicată la punctul 8 al prezentei Metodologii, în scopuri tarifare se va accepta doar nivelul normativ al consumului tehnologic de energie electrică aprobat;

PE_j – prețul mediu de procurare de către operatorul sistemului de transport, în anul „j”, a energiei electrice destinate acoperirii consumului tehnologic de energie electrică în rețelele electrice de transport. Operatorul sistemului de transport achiziționează energia electrică necesară pentru asigurarea acoperirii consumului tehnologic de energie electrică în rețelele electrice de transport de la producători, din import sau de la furnizori, cu respectarea principiului eficienței maxime la cheltuieli minime.

18. Alte cheltuieli operaționale (CA_j) se determină anual conform formulei:

$$CA_j = ITP_j + CFR_j, \quad (16)$$

unde:

ITR_j – impozitele, taxele și plățile calculate anual. Întru excluderea dublării la calcularea tarifelor, aceste cheltuieli nu se includ în cheltuieli generale și administrative după cum se duce evidența;

CFR_j – cheltuielile aferente fondului de rulment în anul “n”, care se determină conform formulei:

$$CFR_j = \frac{\alpha}{365} \times (COR_j - CA_j + ITP_j) \times Rr_j \quad (17)$$

unde:

α – necesitatea în fond de rulment, exprimat în zile de facturări anuale. Prin Metodologie se stabilește $\alpha = 10$ zile, determinată în baza regimului de achitare a plăților pentru serviciului de transport al energiei electrice, conform actelor normative în vigoare și a regimului de plăți pentru necesitățile operatorului sistemului de transport și de sistem (procurări de materiale, achitări de servicii, etc.);

Rr_j – rata de rentabilitate în anul „j” a activelor, determinată în conformitate cu prevederile din Secțiunea 5 din Metodologie.

19. Cheltuielile generale și administrative, costul energiei electrice procurate pentru acoperirea consumului tehnologic și alte cheltuieli operaționale se determină integral pe întreprindere cu repartizarea lor ulterioară între categoriile de rețea proporțional cantității de energie electrică transportată.

20. În costurile reglementate nu se includ cheltuielile aferente:

a) lucrărilor de construcție, reconstrucție, procurare, modernizare, montare și probare a utilajului, punerii în funcțiune a noilor întreprinderi, secții și agregate, pentru predarea în exploatare a noilor întreprinderi (obiecte) și supravegherea de autor a organizațiilor de proiectare. Toate aceste cheltuieli se includ în tarife doar după darea în exploatare a mijloacelor fixe prin includerea uzurii acestora și rentabilității investițiilor efectuate după cum este descris în pct. 21;

b) pentru înlăturarea nefinisărilor în lucrările de proiectare, construcție și montaj, revizie (demontare), înlăturarea defectelor utilajului și deteriorărilor provocate din vina producătorilor, furnizorilor și organizațiilor de transport;

c) executării lucrărilor de proiectare și construcție, pentru procurarea utilajului, repararea și întreținerea obiectelor din fondul locativ, de menire comunală, social-culturală și altor obiecte, ce nu se referă la producție;

d) lucrărilor calificate ca ajutor pentru alte întreprinderi și organizații atât în formă de servicii, cât și sprijin material sau financiar;

e) achitării diferitelor amenzi, penalități, acoperirii de lipsuri și pierderi;

f) datoriilor dubioase;

g) scopurilor de caritate și sponsorizare;

h) executării sau plății lucrărilor (serviciilor) auxiliare, ce nu sînt legate de sfera prestării serviciilor de transport al energiei electrice și celor care sînt recuperate de operatorul sistemului de transport separat de tarifele pentru prestarea serviciului de transport al energiei electrice.

Secțiunea 5.

DETERMINAREA RENTABILITĂȚII (PROFITULUI) REGLEMENTATE

21. Rentabilitatea (profitul) reglementată pentru anul „j” se determină conform formulei:

$$R_j = VNAn_j \times Rrn_j, \quad (18)$$

unde:

$VNAn_j$ – valoarea netă în anul „j” a activelor noi, date în exploatare în urma investițiilor efectuate, începînd cu anul 2004 și pînă la începutul anului „j”. Această valoare se determină ca diferența dintre valoarea de intrare și uzura acestor active acumulată pînă la începutul anului „j”:

$$VNAn_j = VIAN_j - UAn_{j-1}, \quad (19)$$

unde:

$VIAN_j$ – valoarea de intrare a activelor noi, date în exploatare în urma investițiilor efectuate începînd cu anul 2004 și pînă la începutul anului „j”;

UAn_{j-1} – uzura activelor noi acumulată din perioada de dare în exploatare pînă la începutul anului „j”.

În cazul reevaluării activelor materiale pe termen lung, valoarea netă a activelor luată în calcul la determinarea rentabilității, se determină conform formulei:

$$VNA_j = \frac{VNAr_j}{k}, \quad (20)$$

unde:

$VNAr_j$ – valoarea netă a activelor după reevaluare;

k – coeficientul modificării valorii de bilanț a activelor după reevaluare.

Rrn_j – rata de rentabilitate în anul „j” a activelor noi, date în exploatare în urma investițiilor efectuate. Această rată de rentabilitate se determină anual conform metodei costului mediu ponderat al capitalului (Weighted Average Cost of Capital – WACC).

Astfel:

$$Rrn_j = WACC = \frac{Re}{(1-t)} \times \frac{E}{(E+D)} + Rd \times \frac{D}{(E+D)}, \quad (21)$$

unde:

Re – costul capitalului propriu, %, care se determină în baza modelului *CAMP* (Capital Assets Pricing Model) conform formulei:

$$Re = rf + rt, \quad (22)$$

unde:

rf – rata de rentabilitate lipsită de risc, %. Această rată se determină anual în baza ratelor lipsite de risc a bonurilor de tezaur din SUA cu o maturitate de peste 10 ani conform datelor statistice publicate de BLOOMBERG.

rt – rata de risc caracteristică Republicii Moldova. Prezenta Metodologie prevede că rata de risc pentru Moldova va fi aplicată la nivel de 6,75%. În anul în care, conform publicațiilor statistice ale

DAMODARAN, rata de risc pentru Moldova va fi mai mică decât cea indicată mai sus se va aplica rata publicată;

t – rata impozitului pe venit aplicat întreprinderii;

E – capitalul propriu al operatorului sistemului de transport;

D – capitalul împrumutat de operatorul sistemului de transport.

Metodologia prevede, că structura investițiilor efectuate trebuie să fie la nivel de 50% din surse proprii și 50% din împrumuturi.

În acest caz $\frac{E}{(E + D)}$ și $\frac{D}{(E + D)}$, sunt egale cu 0,5.

Rd – costul capitalului împrumutat al întreprinderii. Se va determina anual ca media calculată pe baza dobânzii curente a unui împrumut eficient și bine gestionat pe piața de capital națională și internațională relevantă. Valoarea acestuia corespunde ratei medii ponderate la creditele acordate persoanelor juridice, în valută străină, pe o perioadă de peste 12 luni, în anul precedent anului calculării tarifului, publicate de Banca Națională a Moldovei la compartimentul: „Ratele medii ponderate ale dobânzilor la creditele noi acordate și ale depozitelor noi atrase și volumele aferente”.

Rentabilitatea activelor în anul „ j ” se calculează integral pe rețeaua electrică de transport și se repartizează pe fiecare categorie de rețea, proporțional valorii de bilanț a activelor nemijlocit aferente tipului respectiv de rețea („A” sau „B”).

22. Prezenta Metodologie stabilește următoarele principii de efectuare a investițiilor.

1) Operatorul sistemului de transport anual, până la 30 septembrie anul „ $j-1$ ”, va elabora și prezenta Agenției spre aprobare planul de investiții pentru anul „ j ”. Planul de investiții se elaborează de operatorul sistemului de transport în conformitate cu cerințele stabilite în Regulamentul privind planificarea, aprobarea și efectuarea investițiilor, aprobat de Agenție și va conține în mod obligatoriu următoarele compartimente:

a) investiții în dezvoltarea rețelelor electrice de transport (construcția de noi linii de transport al energiei electrice, stații electrice etc.);

b) investiții în rețelele electrice de transport existente (reconstrucția, renovarea, modernizarea, reparații capitalizate, procurări de mijloace, înlocuirea conductoarelor/transformatoarelor, echipamente de măsurare);

c) investiții în instalațiile și utilajul de sistem;

d) investiții în mijloace de transport;

e) investiții în clădiri și construcții;

f) investiții în tehnica de calcul, tele – și radiocomunicații;

g) investiții în active nemateriale (programe, sisteme etc.);

h) alte investiții legate de activitatea de transport al energiei electrice.

2) În planul de investiții obligatoriu vor fi indicate:

a) valorile investițiilor planificate integral și pe fiecare compartiment investițional în parte și sursele de finanțare;

b) descrierea compartimentelor investiționale planificate, costul acestora și obiectivele care vor fi atinse în urma efectuării investițiilor (îmbunătățirea calității și funcționarea fiabilă a rețelei de transport, reducerea consumului tehnologic de energie electrică în rețeaua electrică de transport, perfecționarea tehnologiilor și organizării procesului de producție, reducerea cheltuielilor de transport al energiei electrice, a cheltuielilor generale și administrative etc.).

23. Agenția va aproba planul de investiții pentru anul „j” în termen de până la 30 noiembrie a anului „j-1”, cu posibilitatea extinderii termenului respectiv cu cel mult o lună și este în drept să nu accepte planul de investiții prezentat de întreprindere sau a unor investiții din acest plan în cazurile când:

- a) planul investițional nu corespunde cerințelor stipulate în punctul 20, alineatul (1);
- b) investițiile nu țin de activitatea reglementată;
- c) lucrările prevăzute nu țin de investiții și trebuie să fie atribuite la cheltuieli;
- d) investițiile, nu trebuie să fie finanțate de operatorul sistemului de transport sau trebuie să fie recuperate de întreprindere prin intermediul companiilor de asigurare (asigurările incluse în tarif), judecată etc.;

e) investițiile, care nu sînt necesare, nu dau avantaj economic și duc doar la majorarea cheltuielilor operatorului sistemului de transport.

f) planul de investiții prezentat de operatorul sistemului de transport nu corespunde cerințelor stabilite în Regulamentul privind planificarea, aprobarea și efectuarea investițiilor, aprobat de Agenție.

24. Anual, până la 31 martie ale fiecărui an de gestiune operatorul sistemului de transport prezintă Agenției un raport privind realizarea planului de investiții, aprobat de Agenție pentru anul „j-1”, în care se reflectă investițiile conform planului și cele efective date în exploatare, valoarea acestora și obiectivele atinse.

25. Investițiile efectuate în conformitate cu planul de investiții aprobat de Agenție se includ la calcularea costului de capital și rentabilității conform prevederilor prezentei Metodologii.

26. Modificările efectuate în planul investițional aprobat vor fi luate în considerație în calculul tarifului numai în cazul când acestea au fost aprobate de Agenție.

Secțiunea 6.

DETERMINAREA, APROBAREA ȘI AJUSTAREA TARIFELOR

27. Operatorul sistemului de transport anual, pînă la finele lunii noiembrie va prezenta Agenției calculul tarifelor pentru anul ce urmează, efectuat în conformitate cu prezenta Metodologie. Agenția va examina materialele prezentate și, în cazul existenței motivelor argumentate, va aproba aceste tarife. Tarifele vor fi aprobate ca tarife fixe și astfel se va evita orice discriminare a consumatorilor și altor utilizatori de sistem în procesul aplicării acestora.

28. Tarifele se aprobă de către Consiliul de Administrație al Agenției și vor intra în vigoare după publicarea acestora în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

29. Consumurile materiale, consumurile aferente retribuirii muncii, cheltuielile de întreținere și exploatare, generale și administrative, pentru primul an de valabilitate a Metodologiei, anul de bază (*CMo, CIEo, CRMo, CGAo*), se determină de operatorul sistemului de transport reieșind din necesitatea reală, vor fi examinate și aprobate de Consiliul de Administrație al Agenției, vor fi publicate în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

30. În cazul în care într-un anumit an, la nivel național, se va modifica cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real, fapt care va duce, în anul respectiv, la o majorare mai mare a consumurilor ce țin de remunerarea muncii, decât consumurile ce țin de remunerarea muncii, actualizate conform formulei de ajustare, atunci aceste consumuri, din anul respectiv, vor fi actualizate reieșind din cuantumul nou minim garantat.

31. Ajustarea tarifelor pentru serviciul de transport al energiei electrice în decursul anului se va efectua doar în cazul existenței unor factori obiectivi ce nu pot fi controlați de operatorul sistemului de transport (modificarea volumului de energie electrică transportată, modificarea prețului de procurare a energiei electrice necesare acoperirii consumului tehnologic, fluctuația cursului de schimb al monedei naționale față de dolarul SUA, adoptarea de acte legislative ce duc la modificarea costurilor etc.), care justifică o astfel de ajustare și care duc la o deviere mai mare de 5 % de la costurile inițiale totale

reglementate luate în calcul la stabilirea tarifelor. Pentru aceasta, operatorul sistemului de transport va prezenta Agenției o analiză amplă a factorilor de influență și a calculelor devierilor rezultate dintre indicatorii reali și cei, care au fost aplicați în calculul tarifelor aprobate. În aceste cazuri Agenția va ajusta tarifele reieșind din factorii obiectivi identificați și nivelul de influență a acestora asupra tarifelor.

32. În cazul modificării tarifelor în decursul anului de gestiune, devierile financiare (*DVj*) generate în perioada precedentă a anului de gestiune pe deplin vor fi luate în considerație la calcularea noilor tarife. În acest caz, devierile financiare în tarif se includ astfel încât să fie recuperate până la finele anului de gestiune.

33. Ajustarea tarifelor în decursul anului este efectuată la solicitarea oficială a operatorului sistemului de transport sau la inițiativa Agenției.

Secțiunea 7. DISPOZIȚII FINALE

34. Prezenta Metodologie prevede că amortizarea anuală a imobilizărilor corporale și necorporale incluse în tarif, cu excepția celor aferente investițiilor efectuate din împrumuturi, vor fi utilizate de operatorul sistemului de transport doar în scopul efectuării de investiții noi. Din totalul de investiții anuale planificate cel puțin 90 % vor fi destinate extinderii, reconstrucției, modernizării, renovării și reabilitării rețelelor electrice de transport. În cazul utilizării uzurii și amortizării activelor în alte scopuri, Agenția este în drept să diminueze tarifele pentru serviciul de transport al energiei electrice pentru anul următor corespunzător acestor mijloace utilizate în alte scopuri.

35. Luând în considerație că utilizarea consumurilor materiale, cheltuielilor de exploatare și întreținere are un impact direct asupra stării mijloacelor fixe de producție, calității serviciului de transport, asigurării fiabilității livrărilor de energie electrică către consumatori și pentru a evita utilizarea acestor surse în alte scopuri, Agenția este în drept să diminueze aceste consumuri și cheltuieli pentru anul următor în cuantumul destinat în anul de gestiune acestor lucrări, dar neutilizat.

36. Pentru nerespectarea valorilor minime ale indicatorilor de calitate, Agenția este în drept să reducă tarifele pentru serviciul de transport al energiei electrice, calculate conform prevederilor Regulamentului cu privire la calitatea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice, aprobat de Agenție.

37. Prezenta Metodologie va fi valabilă pentru o perioadă de cinci ani și este obligatorie pentru operatorul sistemului de transport, care deține licență pentru activitatea de transport a energiei electrice, eliberată de Agenție.